

Servicesedeln innebär ett nytt sätt att ordna social- och hälsovårdsservice för kommunen. Handboken innehåller information med avsikt att underlätta ibruktagandet av servicesedeln i kommunerna. Anordnandet av service med hjälp av servicesedel betraktas ur kommunens, serviceproducentens och serviceanvändarens synvinkel. Handboken beskriver särskilt bruket av servicesedel inom hemservice.

Internet: www.stm.fi/svenska

Distribution of försäljning:
Helsingfors Universitetsförlaget
PB 4 (Berggatan 3 A)
FI-00014 HELSINGFORS UNIVERSITET
Fax (09) 7010 2374
Tfn (09) 7010 2363
books@yliopistopaino.fi
www.yliopistopaino.fi/kirjamyynti

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSMINISTERIET

ISSN 1236-116X
ISBN 952-00-1624-4

9 789520 016244

2005:2

Servicesedeln

Servicesedeln

Användarinstruktioner för hemservice

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSMINISTERIET

Handböcker 2005:2

Servicesedeln

Användarinstruktioner för hemservice

ISSN 1236-116X
ISBN 952-00-1624-4 (inh.)
ISBN 952-00-1625-2 (PDF)

Yliopistopaino
Helsingfors 2005

Sammandrag

Servicesedeln. Användarinstruktioner för hemservice. Helsingfors, 2005. 41 s. (Social- och hälsovårdsministeriets handböcker, ISSN 1236-116X, 2005:2)
ISBN 952-00-1624-4 (inh.), ISBN 952-00-1625-2 (PDF)

Lagändringarna gällande servicesedeln trädde i kraft i början av 2004. Med servicesedeln förbinder kommunen sig att, upp till det värde som fastställts för sedeln enligt kommunens beslut, betala de tjänster som serviceanvändaren köper av en privat serviceproducent som kommunen godkännt. Avsikten med handboken är att stödja ibruktagandet av servicesedeln genom att ge kommuner, serviceproducenter och serviceanvändare information om hur servicesedeln skall användas.

Lagstiftningen möjliggör att servicesedeln kan användas på olika villkor för anordningen av alla social- och hälsovårdstjänster. I denna handbok betraktas servicesedeln särskilt som ett medel att anordna hemservicen i kommunen. Ibruktagandet av servicesedeln baserar sig på kommunens strategiska beslut och förutsätter noggrann planering och uppföljning. Servicesedeln är en del av hela den kommunala serviceproduktionen samt utvecklingen av denna produktion.

Kommunen beslutar om ibruktagandet av servicesedeln i kommunen och sätter mål för användningen av servicesedeln. Kommunen bestämmer även vilka tjänster som anordnas med hjälp av servicesedeln och i vilken omfattning. Kommunen skall godkänna de producenter vilkas tjänster anskaffas med servicesedeln antingen genom att godkänna alla producenter som uppfyller kriterierna för godkännande eller genom anbudstävlan. Service som anordnas med hjälp av servicesedeln skall motsvara den nivå som krävs av motsvarande kommunala tjänster.

Kommunen uppskattar klientens servicebehov samt klientens förmåga att använda servicesedeln. Klienten väljer serviceproducenten bland de producenter som kommunen har godkännt.

Servicesedelns värde fastställs på olika sätt för olika tjänster. Serviceproducenten fakturerar kommunen för det belopp som servicesedeln är värd och klienten betalar som en självriskandel skillnaden mellan servicesedelns värde och tjänstens pris till serviceproducenten.

Kommunen kan godkänna som serviceproducent producenter som ingår i länsstyrelsens register på basis av lagen om tillsyn över privat socialservice och andra producenter. De tjänster producenter som inte ingår registret säljer inte är momsfri socialvård.

Nyckelord: handböcker, hemtjänster, kvalitet, servicesedlar, socialtjänster

Tiivistelmä

Palveluseteli. Käyttöopas kotipalveluun. Helsinki, 2005. 41 s. (Sosiaali- ja terveysministeriön oppaita, ISSN 1236-116X, 2005:2) ISBN 952-00-1624-4 (nid.), ISBN 952-00-1625-2 (PDF)

Palveluseteliä koskevat lainmuutokset tulivat voimaan vuoden 2004 alussa. Palvelusetelillä kunta sitoutuu maksamaan palvelun käyttäjän kunnan hyväksymältä yksityiseltä palvelujen tuottajalta hankkimat palvelut kunnan päätöksellä asetettuun palvelusetelin arvoon asti. Oppaan tarkoituksena on tukea palvelusetelin käyttöönottoa antamalla tietoa palvelusetelin käytöstä kunnille, palveluntuottajille ja palvelunkäyttäjille.

Lainsäädäntö mahdollistaa palvelusetelin käytön erilaisin ehdoin kaikissa sosiaali- ja terveyspalveluissa. Tässä oppaassa palveluseteliä tarkastellaan erityisesti kunnan kotipalvelujen järjestämisen näkökulmasta. Palvelusetelin käyttöönotto perustuu kunnan strategiseen päätökseen ja edellyttää huolellista suunnittelua ja seurantaa. Palveluseteli on osa kunnan palvelutuotannon kokonaisuutta ja sen kehittämistä.

Kunta päättää palvelusetelin käyttöönotosta kunnassa ja asettaa tavoitteet palvelusetelin käytölle. Kunta myös päättää, mitä palveluja palvelusetelillä järjestetään ja kuinka laajasti. Kunta hyväksyy palvelusetelillä hankittavien palvelujen tuottajat joko hyväksymällä kaikki hyväksymiskriteerit täyttävät tuottajat tai kilpailuttamalla tuottajat. Palvelusetelillä järjestettävien palvelujen tason on vastattava sitä tasoa, jota edellytetään kunnan vastaavilta palveluilta.

Kunta arvioi asiakkaan palvelutarpeen ja kyvyn käyttää palveluseteliä. Asiakas valitsee palveluntuottajan kunnan hyväksymien tuottajien joukosta.

Palvelusetelin arvo määräytyy eri tavoin eri palveluissa. Palveluntuottaja laskuttaa kuntaa palvelusetelin arvosta ja palveluseteliasiakas maksaa palveluntuottajalle omavastuuosuutena palvelusetelin arvon ja palveluntuottajan perimän palvelujen hinnan välisen erotuksen.

Kunta voi hyväksyä palveluntuottajiksi sekä yksityisten sosiaalipalvelujen valvonnasta annettussa laissa tarkoitettuun lääninhallituksen pitämään rekisteriin kuuluvia tuottajia että muita tuottajia. Rekisteriin kuulumattomien tuottajien myymät palvelut eivät ole arvonlisäverotonta sosiaalihuoltoa.

Asiasanat: kotipalvelut, laatu, oppaat, palvelusetelit, sosiaalipalvelut

Summary

Service voucher. How to use it for home services. Helsinki, 2005. 41 pp. (Handbooks of the Ministry of Social Affairs and Health, Finland, ISSN 1236-116X, 2005:2)
ISBN 952-00-1624-4 (print), ISBN 952-00-1625-2 (PDF)

The legislative amendments concerning the service voucher system took effect at the beginning of 2004. By granting these vouchers to service users the local authorities undertake to pay the services procured by service users by the voucher from a private service provider up to the value defined by decision of the local authorities. The purpose of the guide is to support the introduction of service vouchers by providing information about its use to local authorities, service providers and service users.

The legislation enables use of service vouchers on different conditions in regard to all social and health care services. In the guide the voucher system is looked at in particular from the point of view of municipal home service arrangements. The introduction of service vouchers is based on the municipality's strategic decision and requires careful planning and monitoring. The service voucher system is a part of the entirety of municipal service provision and its development.

The local authorities decide on introduction of the service voucher system and define the objectives for its use. Local authorities also decide what services are to be provided by means of vouchers and to what extent. Local authorities shall approve service providers either by approving the service providers that meet all the criteria or through competitive tendering. The standard of services provided by vouchers must comply with the standard required of other municipal services.

A municipality assesses the client's service needs and ability to use a service voucher. The voucher client chooses the service provider among the providers approved by the local authorities.

The value of a service voucher is determined according to service. The service provider invoices the municipality for the value of the voucher, and the voucher client pays the service provider as his or her own share the difference between the value of the voucher and the price charged by the service provider.

A municipality can approve as service providers both service providers included in the register kept by the State Provincial Office as referred to in the Act on the Supervision of Private Social Services and other service providers. Services sold by service providers not entered in the register are not social welfare exempt from value added tax (VAT).

Key words: guides, home services, quality, service vouchers, social services

Innehåll

Sammandrag	3
Tiivistelmä	5
Summary	7
Innehåll	9
1 TILL LÄSAREN	11
2 SERVICESEDELN	12
2.1 Vad är en servicesedel?	12
2.2 Lagändringar som hänför sig till användningen av servicesedeln.....	14
2.3 Tjänster som ordnas med hjälp av servicesedeln	15
3 KOMMUNEN OCH SERVICESEDELN	17
3.1 Ibruktage av servicesedeln i kommunen.....	17
3.2 Godkännande av serviceproducenter.....	18
3.2.1 Godkännande utan konkurrensutsättning.....	18
3.2.2 Konkurrensutsättning.....	19
3.3 Klientspecifik bedömning av servicebehovet.....	20
3.4 Fastställande av servicesedelns värde för olika tjänster	21
3.4.1 Fortgående och regelbunden hemservice	22
3.4.2 Stödtjänster och tillfällig hemservice.....	24
3.5 Mervärdesbeskattningen av tjänster som ordnas med hjälp av servi- cesedeln	24
4 KLIENTEN OCH SERVICESEDELN	26
4.1 Ställningen för den som använder servicesedel.....	26
4.2 Servicesedeln och beskattningen.....	27
4.3 Besvär rätt och sökande av ändring	28
4.4 Konsumentskyddet	28
5 SERVICEPRODUCENTEN OCH SERVICESEDELN	29
5.1 Lagstiftningens krav på serviceproducenten	29
5.2 Andra kriterier för godkännande av serviceproducenter	31
5.3 Fakturering till kommunen	31
5.4 Fakturering till en privat klient.....	32
6 AVTAL SOM HÄNFÖR SIG TILL ANVÄNDNINGEN AV SERVICESEDEL	33

BILAGOR

Bilaga 1. Exempel på hur värdet på en servicesedel för att anskaffa fortgående och regelbunden hemservice fastställs	34
Bilaga 2. Lag om ändring av 4 § lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (1309/2003)	36
Bilaga 3. Lag om ändring av socialvårdslagen (1310/2003)	38
Bilaga 4. Lag om ändring av 12 § lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (1311/2003)	40

1 TILL LÄSAREN

Ett centralt mål för social- och hälsopolitiken är att stödja äldre personer och handikappade att bo hemma. Uppnåendet av detta mål främjas genom att servicesedeln tas i bruk. Ytterligare mål för systemet med servicesedlar är att förbättra tillgången på tjänster, att erbjuda ett nytt alternativ för att ordna tjänster och att förbättra klienternas valmöjligheter. Genom ibruktagande av servicesedeln kan också serviceproduktionen effektivieras och företagsamhet och företagsverksamhet främjas. Intresset för att använda servicesedlar har ökat och i många kommuner förbereder man sig på att ta i bruk servicesedeln.

Social- och hälsovårdsministeriet har ordnat två riksomfattande försök som gäller servicesedeln: såväl försöket med servicepeng för barndagvård som försöket med servicesedel för anordnande av ledighet för närståendevårdare genomfördes åren 1995-1997. Social- och hälsovårdsministeriet deltog också i ett projekt för fem kommuner i Lahtis stadsregion, i vilket servicesedeln prövades åren 2001 - 2003 för service som stöder äldre personers möjligheter att klara sig hemma.

Genom lagändringar som trädde i kraft i början av år 2004 skapades klarhet i den verksamhetspraxis som gäller servicesedeln inom social- och hälsovårdsservicen. Lagstiftningen möjliggör användning av servicesedlar under olika förutsättningar inom all social- och hälsovårdsservice. I denna handbok granskas servicesedeln särskilt med avseende på ordnandet av kommunens hemservice. Syftet med handboken är att stödja ibruktagandet av servicesedeln genom att ge kommunerna, serviceproducenterna och serviceanvändarna information om hur servicesedeln skall användas. Handboken kompletterar social- och hälsovårdsministeriets kommuninfo 1/2004 (Servicesedeln – ett nytt sätt att ordna social- och hälsovården: servicesedeln tas i bruk inom hemservicen 1.1.2004) och en broschyr avsedd för serviceanvändarna (Servicesedeln – användarinstruktioner. Social- och hälsovårdsministeriets broschyrer 2004:4) samt Finlands Kommunförbunds cirkulär 18/80/2004 Servicesedlar inom vård och omsorg.

Handboken har på uppdrag av social- och hälsovårdsministeriet utarbetats av Päijät-Häme och Östra Nylands kompetenscentrum inom det sociala området, Verso. För utarbetandet av handboken bildades en stödgrupp. I stödgruppen ingick konsultativa tjänstemannen Viveca **Arrhenius** och överinspektör Anne-Mari **Raassina** från social- och hälsovårdsministeriet, pastor Ritva **Armila** från Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto, näringspolitiska ombudsmannen Anna-Kaisa **Auvinen** från Servicearbetsgivarna, generalsekreterare Tarja **Helameri** från Finlands hemvårdskommitté, socialdirektör Päivi **Hiltunen** från Hollola kommun, överinspektör Eija **Hynninen-Joensivu** från länsstyrelsen i Södra Finlands län, verkställande direktör Anne **Rantala** från hemservicebyrån Aamu-Rusko, direktör Marjaana **Seppänen** från Päijät-Häme och Östra Nylands kompetenscentrum inom det sociala området, Verso, chefen för äldreomsorgen Tuulikki **Siltari** från Tusby kommun och Eevaliisa **Virnes**, specialsakkunnig vid Finlands Kommunförbund. Också överinspektör Eija **Kontuniemi** från handels- och industriministeriet har deltagit i utarbetandet av handboken. Handboken är skriven av hemserviceledare Katri **Tainio** från Sysmä kommun.

2 SERVICESEDELN

2.1 Vad är en servicesedel?

Med en servicesedel förbinder sig kommunen att, upp till det värde som fastställts för sedeln enligt kommunens beslut, betala de tjänster som serviceanvändaren köper av en privat serviceproducent som kommunen godkänt (4 § i lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården).

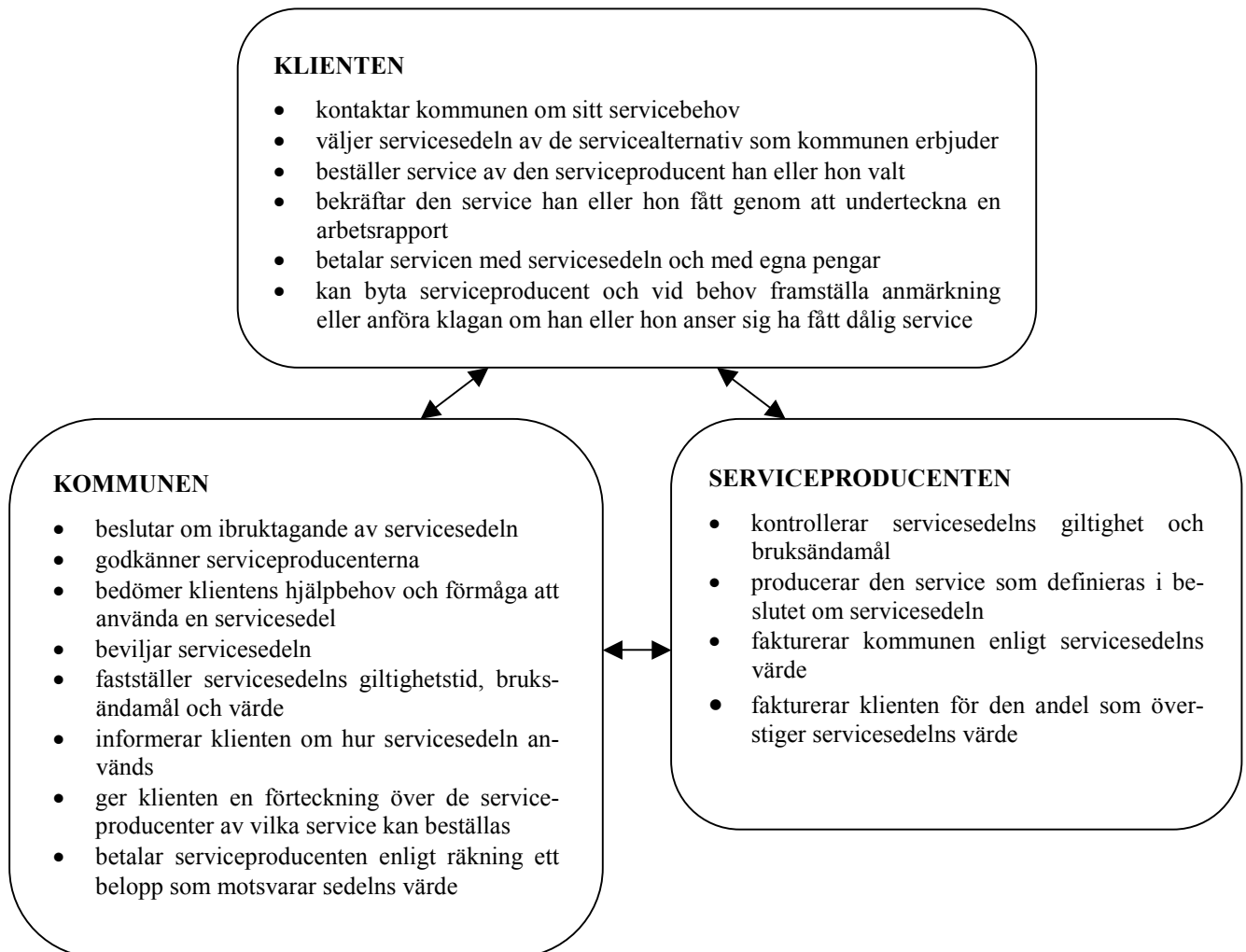
Servicesedeln är ett sätt att ordna tjänster vid sidan om andra alternativ. Med en servicesedel beviljar kommunen invånaren en betalningsförbindelse för en viss andel, som kommunen fastställer, av den service som en privat serviceproducent tillhandahåller invånaren. Kommunen ger klienten en servicesedel och serviceproducenten fakturerar kommunen för det belopp som sedeln är värd. Klienten som fått en servicesedel betalar serviceproducenten skillnaden mellan servicesedelns värde och det pris som serviceproducenten debiterar för tjänsterna. Servicesedeln kan i praktiken vara t.ex. ett myndighetsbeslut, en tryckt sedel eller ett elektroniskt kort.

Med serviceproducent avses i denna handbok en sådan företagare, organisation eller annan serviceproducent inom den tredje sektorn som uppfyller de kriterier kommunen ställer på serviceproducenter och därmed är en serviceproducent godkänd av kommunen.

Modellen med servicesedlar grundar sig på tre parter verksamhet:

- Klienten: Köper tjänster, mottar en servicesedel, ansvarar också delvis för kostnaderna för servicen
- Kommunen: Ordnar tjänster och ansvarar delvis för kostnaderna för servicen
- Serviceproducenten: Erbjuder och tillhandahåller tjänster

Figur 1. Servicesedelns parter

Det väsentliga vid användning av servicesedel är klientens frihet att välja mellan de serviceproducenter som kommunen har godkänt. Till denna del avviker verksamhetsmodellen från tjänster som kommunen köper, vilka i allmänhet anvisas klienten utan att klienten själv har friheten att välja serviceproducent.

Tabell 1. Skillnaderna mellan servicesedeln och köpta tjänster

Köpta tjänster	Servicesedeln
▪ kommunen väljer serviceproducent eller klienten har begränsade möjligheter att välja serviceproducent ▪ kommunen ingår ett avtal med serviceproducenten ▪ klienten betalar en klientavgift enligt klientavgiftslagen och klientavgiftsförordningen till kommunen ▪ av klienten tas ut samma klientavgift som för motsvarande service producerad av kommunen	▪ klienten väljer serviceproducent bland de producenter som kommunen har godkänt och övervakar för sin del genomförandet av servicen ▪ klienten och serviceproducenten ingår ett avtal om hur servicen skall genomföras och om dess innehåll ▪ klienten betalar en självriskandel för servicen till producenten, kommunen tar inte ut någon klientavgift av klienten ▪ självriskandelen kan vara större eller mindre än den klientavgift som tas ut för tjänster som kommunen producerar, självriskandelen varierar för olika tjänster

2.2 Lagändringar som hänför sig till användningen av servicesedeln

Följande lagändringar som hänför sig till användningen av servicesedeln trädde i kraft vid ingången av år 2004:

- Lag om ändring av 4 § lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (1309/2003, bilaga 2)
- Lag om ändring av socialvårdslagen (1310/2003, bilaga 3) och
- Lag om ändring av 12 § lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (1311/2003, bilaga 4)

I lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/1992, 4 §) tillfogades ett nytt alternativ, enligt vilket kommunen kan ordna uppgifter som hör till social- och hälsovårdsområdet också genom att ge klienten en servicesedel. Med en servicesedel förbinder sig kommunen att betala de tjänster som klienten köper av en privat serviceproducent godkänd av kommunen upp till servicesedelns värde. En kommun kan fortsättningsvis också producera servicen själv, genom avtal med en annan kommun eller andra kommuner, genom att vara medlem i en samkommun som sköter verksamheten eller genom att anskaffa service från staten, en annan kommun, en samkommun eller någon annan offentlig eller privat serviceproducent.

Ändringen av 12 § i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården gäller klientavgiften och självriskandelen. När en servicesedel används får kommunen inte ta ut klientavgift av klienten. Klienten betalar serviceproducenten en självriskandel vars belopp inte får överstiga den klientavgift som kommunen kunde ta ut för motsvarande tjänster som den själv producerar.

rar, om inte något annat föreskrivs särskilt om fastställandet av servicesedelns värde. Om värdet på en servicesedel för att köpa hemservice föreskrivs särskilt i socialvårdslagen.

Enligt den nya 29 a § i socialvårdslagen (710/1982) godkänner kommunen de producenter av socialvårdsservice vars tjänster får köpas med kommunens servicesedel. I 29 b § i socialvårdslagen föreskrivs om värdet på en servicesedel som ges för anskaffande av hemservice. För anskaffande av fortgående och regelbunden hemservice kan kommunen bevilja en servicesedel, vars värde bestäms på basis av hushållets storlek och inkomster. Vid fortgående och regelbunden hemservice är servicesedelns värde minst 20 euro per timme, om hushållets inkomster inte överstiger den inkomstgräns som fastställs i 29 b § 2 mom. För inkomst som överstiger inkomstgränsen nedsätts servicesedelns fulla belopp med en procentandel som fastställs enligt hushållets storlek av den del av inkomsten som överstiger inkomstgränsen dividerad med 60. Servicesedelns lägsta värde är dock minst 5 euro per timme (se bilaga 1). Kommunen kan bestämma värdet på en servicesedel som ges för anskaffande av tillfällig hemservice och stödtjänster inom hemservicen. Värdet skall ändå vara skäligt ur klientens synvinkel.

2.3 Tjänster som ordnas med hjälp av servicesedeln

Lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården möjliggör användning av servicesedlar inom all social- och hälsovårdsservice. Avsikten med den lagstiftning som gäller servicesedeln är att främja användningen av servicesedlar särskilt i fråga om hemservice.

Till kommunens uppgifter hör att för sina invånare ordna socialservice ”av det innehåll och den omfattning som i varje särskilt fall föreskrivs” (13 § i socialvårdslagen). Hemservice ingår i socialservicen (17 § i socialvårdslagen) och med hemservice avses ”fullgörande av eller bistånd vid fullgörandet av uppgifter eller funktioner som hör till boende, personlig skötsel och omvårdnad, vård och uppfostran av barn samt till annan normal och invand livsföring” (20 § i socialvårdslagen). Enligt 9 § i socialvårdsförordningen ordnas hemservice i form av hjälp i hemmet med arbete, personlig omvårdnad och stöd, vilken ges av hemvårdare eller hemhjälpare till enskilda eller familjer samt stödservice, såsom måltids-, klädvårds-, bad-, städ-, transport-, eller följeslagarservice och tjänster som främjar socialt umgänge. Enligt 21 § i socialvårdslagen tillhandahålls hemservice dem som ”på grund av nedsatt prestationsförmåga, familjeförhållanden, ansträngning, sjukdom, barnsbörd eller invaliditet eller av annan motsvarande orsak är i behov av hjälp för att klara de i 20 § avsedda uppgifterna och funktionerna”.

Servicesedeln för hemservice är inte avsedd för anskaffande av hemsjukvård. Gränsdragningen mellan hemservice och hemsjukvård är ändå inte entydig. I samband med hemservice som ordnas med hjälp av servicesedel kan sådana sjukvårdsåtgärder utföras som en läkare kan låta också patienten själv utföra. Då är förutsättningen att serviceproducentens personal har sådan utbildning som fordras för uppgiften. I fråga om hemsjukvård bestäms användningen av servicesedel enligt 12 § i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården på så vis att klientens självriskandel högst är lika stor som klientavgiften, också i det fall att samma klient regelbundet får såväl hemservice som hemsjukvård med servicesedel.

Med servicesedel kan hemservice ordnas också inom boendeservice enligt socialvårdslagen. Då bestäms värdet på en servicesedel som ges för anskaffande av hemservice enligt 29 b § i socialvårdslagen. För fortgående och regelbunden hemservice bestäms servicesedelns värde

enligt antalet personer i hushållet och hushållets inkomster. För tillfällig hemservice och stöd-service skall servicesedelns värde vara skäligt.

Om serviceboende enligt socialvårdslagen ordnas med hjälp av servicesedel får värdet på servicesedeln bedömas av kommunen på motsvarande sätt som i fråga om de klientavgifter som tas ut för serviceboende. Då bestäms värdet på en servicesedel för att ordna serviceboende enligt 12 § i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården på så vis att klientens självriskandel inte överstiger den klientavgift som kommunen kunde ta ut för tjänster som den själv producerar.

Tjänster som tillhandahålls under närståendevårdarens lagstadgade ledighet kan också ordnas genom att serviceanvändaren ges en servicesedel. Till klientavgiftslagen fogades år 2004 en ny 6 b §, enligt vilken klientavgiften kan vara högst 9 euro per dygn för tjänster som tillhandahålls en vårdbehövande under närståendevårdarens lagstadgade ledighet till den del tjänsterna ersätter närståendevårdarens vård och omsorg. Värdet på en servicesedel som beviljas för hemservice som tillhandahålls under närståendevårdarens lagstadgade ledighet fastställs enligt de bestämmelser i socialvårdslagen som gäller servicesedeln. Om klienten i stället under närståendevårdarens lagstadgade ledighet ges en servicesedel för andra socialvårdstjänster, t.ex. serviceboendeenhet enligt socialvårdslagen, får klientens självriskandel vara högst 9 euro per dygn.

3 KOMMUNEN OCH SERVICESEDELN

KOMMUNEN

- beslutar om ibruktagande av servicesedeln
- godkänner serviceproducenterna
- bedömer klientens servicebehov och förmåga att använda en servicesedel
- beviljar servicesedeln
- fastställer servicesedelns giltighetstid, bruksändamål och värde
- informerar klienten om hur servicesedeln används
- ger klienten en förteckning över de serviceproducenter av vilka service kan beställas
- betalar serviceproducenten enligt räkning ett belopp som motsvarar sedelns värde

3.1 Ibruktagande av servicesedeln i kommunen

Användning av servicesedel förutsätter att man i kommunen har fattat beslut om att ta i bruk servicesedeln. Om kommunen har för avsikt att ordna tjänster med hjälp av servicesedeln anvisar kommunen i sin budget och ekonomiplan medel för tjänster som ordnas med servicesedel.

Ibruktagandet av servicesedeln grundar sig på ett strategiskt beslut av kommunen och förutsätter omsorgsfull planering och uppföljning. Kommunen ställer upp målen för användningen av servicesedel och slår fast servicesedelns ställning i ordnandet av tjänster. Kommunen beslutar också vilka tjänster som skall ordnas med hjälp av servicesedeln och i vilken omfattning samt väljer och godkänner producenterna av tjänster som anskaffas med servicesedel. Kommunen kan också fatta beslut om när det är motiverat att ordna service med servicesedel utanför klientens hemkommun (29 g § i socialvårdslagen). En sådan orsak kan vara t.ex. semesterfirande eller besök hos släktingar.

Kommunen informerar kommuninvånarna, klienterna och eventuella serviceproducenter om ibruktagandet av servicesedeln. Finlands Kommunförbund har rekommenderat att kommunen skall ha en strategi för serviceproduktionen som har godkänts av kommunfullmäktige. Den godkända strategin är samtidigt ett budskap till serviceproducenterna om på vilket sätt kommunen under de kommande åren har för avsikt att ordna tjänster.

Ett ibruktagande av servicesedeln förutsätter att lämpliga serviceproducenter står till buds, men kan också leda till att nya serviceproducenter tillkommer. Ibruktagandet av servicesedeln kan också förutsätta att företagandet inom servicebranschen utvecklas och stöds på olika sätt.

För företagare och personer som har planer på att grunda ett eget företag kan man i kommunen t.ex. ordna utbildning i att grunda företag och i att utveckla kvaliteten på tjänsterna i samarbete med områdets kommuner, företagargorganisationer och TE-central.

I samband med att servicesedeln tas i bruk är det bra om kommunen granskar möjligheterna till regionalt samarbete. Närliggande kommuner kan t.ex. utarbeta gemensamma kriterier för godkännande av serviceproducenter, förenhetliga bedömningen av servicebehovet samt förmedla tjänster och vägleda klienter som ett regionalt samarbete.

Det är kommunens uppgift att vägleda och ge råd åt klienter och serviceproducenter om hur servicesedeln skall användas. Kommunen skall lägga särskild vikt vid tjänsternas ändamålsenlighet och vid tillsynen över dem. Kommunen skall följa upp kvalitetsnivån på tjänsterna t.ex. genom att då och då genomföra klientenkäter. Nivån på de tjänster som ordnas med hjälp av servicesedeln skall motsvara den nivå som krävs i fråga om motsvarande tjänster som produceras av kommunen.

3.2 Godkännande av serviceproducenter

Kommunen utövar tillsyn över alla privata producenter av socialservice som verkar inom kommunens område, också över producenter av tjänster som ordnas med hjälp av servicesedeln. I 29 a § i socialvårdslagen föreskrivs om användningen av servicesedel inom socialvårdsservicen. Kommunen skall godkänna de producenter vars tjänster får köpas med kommunens servicesedel. Kommunen kan endast godkänna sådana privata serviceproducenter som är införda i förskottsuppbörsregistret. I andra avseenden skall serviceproducenternas kompetens motsvara den som krävs för de tjänster som kommunen själv producerar. Om en producent som har godkänts av kommunen använder sig av en underleverantör skall också underleverantören vara en godkänd producent.

I avtalet med serviceproducenten inkluderar kommunen också bestämmelser om iakttagande av sekretessbestämmelserna, behandlingen av personuppgifter, uppfyllandet av anmälningskyldigheten enligt lagen om tillsyn över privat socialservice (603/1995), hanteringen och förvaringen av eventuella handlingar som gäller tillhandahållandet av tjänster, tecknande av ansvarsförsäkring och grunderna för uppsägning. De kriterier för godkännande som skall ställas på serviceproducenterna behandlas närmare i kapitel 5.1.

Kommunen kan godkänna serviceproducenter antingen

- 1) genom att godkänna alla serviceproducenter som uppfyller kriterierna för godkännande eller
- 2) genom att välja serviceproducenter genom konkurrensutsättning.

3.2.1 Godkännande utan konkurrensutsättning

När kommunen beslutar att godkänna alla serviceproducenter som uppfyller kriterierna för godkännande skall den informera så vida kretsar som möjligt om att servicesedeln tas i bruk. Kommunen kan meddela att servicesedeln tas i bruk t.ex. på sina Internetsidor och i områdets tidningar samt ordna informationsmöten för olika målgrupper. En bra informationskanal är

handels- och industriministeriets Internetsidor www.ktm.fi/julma, som är avsedda för meddelanden om offentlig upphandling. Dessutom kan kommunen t.ex. sända företag och serviceproducenter inom den tredje sektorn en förfrågan om deras intresse för att producera tjänster som ordnas med hjälp av servicesedeln. Samtidigt kan kommunen höra sig för om producenternas serviceutbud, expansionsmöjligheter och utbildningsbehov.

Att utan konkurrensutsättning godkänna alla serviceproducenter som uppfyller kriterierna för godkännande är ett bra sätt som kan rekommenderas, eftersom detta ger de klienter som använder servicesedlar de största valmöjligheterna. Genom att godkänna alla producenter som uppfyller kriterierna för godkännande undgår kommunerna ofta en lång konkurrensutsettningsprocess med många skeden.

Om kommunen inte godkänner en serviceproducent som producent av tjänster som ordnas med hjälp av servicesedeln kan producenten anförä förvaltningsbesvär hos förvaltningsdomstolen.

3.2.2 Konkurrensutsättning

Om kommunen vill begränsa antalet serviceproducenter skall den välja serviceproducenter genom konkurrensutsättning. Vid konkurrensutsättning gäller lagen om offentlig upphandling (1505/1992, nedan upphandlingslagen). Syftet med upphandlingslagstiftningen är att utnyttja konkurrensförhållandena, att bemöta anbudsgivarna jämlikt och icke-diskriminerande samt att skapa öppenhet.

Vid konkurrensutsättning skall upphandlingslagens procedurkrav iakttas. Om det är fråga om upphandling av primära tjänster (t.ex. städ-, transport- eller shoppingkassetjänster) som görs av kommunen och som överstiger EU:s tröskelvärden (236 945 euro fram till utgången av år 2005) tillämpas också förordningen om sådan upphandling av varor, tjänster och byggnadsentreprenader som överstiger tröskelvärdet (380/1998, nedan upphandlingsförordningen), och i sådana fall ges betydligt mera anvisningar. I fråga om sekundära tjänster (t.ex. äldreomsorg, hemsjukvård, serviceboende, dagvård) följs upphandlingslagen, och som regel kan kommunen använda sig av öppet eller selektivt upphandlingsförfarande. Direkt förhandlingsförfarande är alltid ett exceptionellt upphandlingsförfarande som bör användas med särskild återhållsamhet.

Vid konkurrensutsättning enligt upphandlingslagen rekommenderas att öppet förfarande tillämpas. Med öppet upphandlingsförfarande enligt upphandlingslagen avses ett förfarande där upphandlingsenheten publicerar ett meddelande om upphandlingen och eventuellt dessutom skickar ut direkta anbudsförfrågningar. För att trygga öppenheten är www.ktm.fi/julma en bra annonskanal. Primära tjänsteupphandlingar som överstiger EU:s tröskelvärden skall alltid göras föremål för en EU-omfattande annonsering. För annonseringen står Internetsidorna www.credita.fi till förfogande.

Med selektivt förfarande enligt upphandlingslagen avses ett upphandlingsförfarande, där upphandlingsenheten skickar direkta anbudsförfrågningar till anbudsgivare utan offentlig annonsering. Anbud skall begäras av tillräckligt många serviceproducenter med hänsyn till storleken och kvaliteten på upphandlingen. Selektivt förfarande är i allmänhet motiverat i situationer, där antalet anbudsgivare förväntas bli anmärkningsvärt stort och bedömningen av anbudsgivarna och anbudet därmed kan medföra ett orimligt stort arbete.

Såväl vid öppet som vid selektivt upphandlingsförfarande kan alla villiga anbudsgivare ge ett anbud. Kommunen skall säkerställa att ett jämlikt förfarande tillämpas när serviceproducenterna godkänns.

En anbudsförfrågan om upphandlingen skall utarbetas och i den skall beskrivas bl.a. föremålet för upphandlingen, de kompetensvillkor som ställs på anbudsgivarna och de utredningar som krävs för att bevisa att villkoren uppfylls, kriterierna för valet av anbud, omständigheter som gäller anbudsgivningen samt de villkor som hänför sig till serviceproduktionen. Anbudsförfrågan skall vara sådan att den gör det möjligt att ge jämförbara anbud.

Efter att anbudet inkommit bedömer kommunen de omständigheter som gäller anbudsgivarens kompetens. En anbudsgivare kan uteslutas från anbudsförfarandet på de grunder som nämns i 35 § i upphandlingsförordningen (se kapitel 5.1) eller om anbudsgivaren inte uppfyller de krav som nämns i anbudsförfrågan. Ett anbud skall uteslutas från anbudsförfarandet om det kommer in för sent, inte motsvarar anbudsförfrågan eller är bristfälligt.

Efter att anbudsgivarnas kompetens har bedömts jämförs anbudet med tillämpning av de bedömningskriterier som meddelats på förhand. Bedömningskriterierna för anbudet skall inte ha att göra med anbudsgivarens egenskaper, utan med den service som skall upphandlas.

En handling skall upprättas över jämförelsen av anbudet och upphandlingsbeslutet skall fattas på basis av jämförelsen. Anbudsgivarna skall ges tillräckligt med information om upphandlingsbeslutet samt andra beslut som gäller anbudsgivarens ställning samt grunderna för dessa. Dessutom skall anbudsgivaren ges anvisningar för sökande av ändring. Besvär kan anföras hos marknadsdomstolen om förfaranden som strider mot upphandlingslagstiftningen.

Tilläggsinformation om konkurrensutsättning och om offentliga upphandlingar i allmänhet kan fås t.ex. på Internet under adresserna www.ktm.fi/julkisethankinnat och www.kilpanet.com samt från Rådgivningsenheten för offentlig upphandling per telefon 09-771 22 55 eller på Internet under adressen www.hankinnat.fi.

3.3 Klientspecifik bedömning av servicebehovet

Kommunen beslutar om beviljande av servicesedlar till enskilda klienter under iakttagande av lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000, nedan klientlagen). Att en klient ges en servicesedel grundar sig på ett beslut av en kommunal tjänsteinnehavare och beslutet tas på basis av en bedömning av klientens servicebehov. Genom beslutet förbinder sig kommunen att betala en viss andel av tjänsternas pris under en viss tidsperiod.

Den kommunala tjänsteinnehavaren beslutar om klientens servicebehov samt om tjänsternas innehåll och omfattning efter att ha hört klienten eller, vid behov, klientens företrädare. Vid bedömningen av servicebehovet kan man använda olika standardiserade instrument för att bedöma funktionsförmåga (t.ex. RAVA), med vars hjälp klientens funktionsförmåga samt hjälp- och stödbehov utreds. Servicebehovet bedöms i allmänhet i form av servicetimmar.

För en klient inom hemservicen skall en service- och vårdplan göras upp tillsammans med klienten och eventuellt klientens företrädare eller en anhörig till klienten, om det inte är fråga om ett tillfälligt service- eller vårdbehov eller om det annars är uppenbart onödigt att göra upp en plan (7 § i klientlagen). Service- och vårdplanen är till hjälp vid helhetsplaneringen, ge-

nomförandet och uppföljningen av servicen. Den ökar också samarbetet mellan olika arbetstagare och förbättrar informationsutbytet. I planen antecknas de tjänster och den vård klienten är i behov av, sättet att genomföra servicen och vården samt målet med och omfattningen på servicen och vården. I planen antecknas också uppgifter om vad klienten själv ansvarar för och på vilket sätt anhöriga till klienten eventuellt deltar i vården av och omsorgen om klienten.

En kommunal tjänsteinnehavare utarbetar tillsammans med klienten eller klientens företrädare en service- och vårdplan också när service för klienten ordnas med hjälp av en servicesedel. När planen görs upp presenteras olika alternativ för att ordna servicen för klienten. Det är viktigt att den kommunala tjänsteinnehavaren presenterar alternativen på ett objektivt sätt och fattar besluten så att klientens intresse tillvaratas.

Kommunen kan ordna vägledningen av och rådgivningen för klienter genom att grunda en separat informations- eller serviceförmedlingscentral, vilket gjordes t.ex. i samband med servicesedelförsöket i fem kommuner i Lahtisregionen (Servicesedel som ett alternativ – ett försök med servicesedel i fem kommuner inom Lahtisregionen. Social- och hälsovårdsministeriets utredningar 2004:8). Man har haft positiva erfarenheter av serviceförmedlingscentraler, seniorinfo och servicehandledning, och genom vägledning och rådgivning som ges med hjälp av dessa kan man också stödja och underlätta ibruktagandet av servicesedeln.

3.4 Fastställande av servicesedelns värde för olika tjänster

Social- och hälsovårdstjänsterna kan på basis av den reglering som gäller klientavgifterna indelas i tre grupper. För tjänster som hör till de olika grupperna bestäms servicesedelns värde och klientens självriskandel på olika sätt:

Tabell 2. Fastställande av servicesedelns värde för olika social- och hälsovårdstjänster

1. <i>Hemservice enligt socialvårdslagen</i>	2. <i>Andra social- och hälsovårdstjänster, för vilka grunderna för de avgifter som skall tas ut föreskrivs i lagen och förordningen om klientavgifter</i>	3. <i>Socialservice, för vilken inte föreskrivits särskilt om klientavgifter</i>
▪ regelbunden och tillfällig hemservice	▪ t.ex. hemsjukvård och annan hälsovårdsservice	▪ t.ex. boendeservice enligt socialvårdslagen
▪ om servicesedelns värde föreskrivs särskilt, kommunen beslutar om servicesedelns värde inom socialvårdslagens gränser	▪ kommunen beslutar om servicesedelns värde inom gränserna för lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården	▪ kommunen beslutar om servicesedelns värde inom gränserna för lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården
▪ självriskandelen kan vara mindre eller större än den klientavgift som tas ut för kommunens motsvarande tjänster	▪ självriskandelen är högst lika stor som den föreskrivna klientavgiften för servicen a) tjänster som omfattas av avgiftstaket (servicesedelns självriskandelar beaktas i avgiftstaket) b) tjänster som inte omfattas av avgiftstaket	▪ självriskandelen får inte överstiga den klientavgift som kommunen kunde ta ut för tjänster som den själv producerar

Självriskandelarna för de tjänster som ordnas med hjälp av servicesedeln beaktas i det avgiftstak som avses i 6 a § i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården. Efter att avgiftstaket nåtts kan självriskandelen till slutet av kalenderåret inte tas ut för de tjänster som avgiftstaket gäller. Ett undantag utgörs av anstaltsvård, för vilken en självriskandel lika stor som avgiften för uppehållet kan tas ut. Hemservice omfattas inte av avgiftstaket.

3.4.1 Fortgående och regelbunden hemservice

I fråga om fortgående och regelbunden hemservice bestäms servicesedelns värde enligt antalet personer som bor i hushållet och hushållets inkomster.

Servicesedelns värde skall uppgå till minst 20 euro per timme, om hushållets inkomster inte överskrider de föreskrivna inkomstgränserna.

För inkomst som överstiger inkomstgränsen nedsätts servicesedelns fulla belopp med en procentandel som fastställs enligt hushållets storlek av den del av inkomsten som överstiger inkomstgränsen dividerad med 60. Servicesedelns lägsta värde är dock minst 5 euro per timme. De inkomstgränser som används när värdet på servicesedeln räknas ut bestäms på samma sätt som för klientavgifterna för fortgående och regelbunden hemservice som kommunen ordnar på annat sätt. De fastställda inkomstgränserna och nedsättningarna är följande:

Hushållets storlek, personer	Inkomstgräns euro/mån.	Nedsättning, procent
1	445	35
2	820	22
3	1 285	18
4	1 590	15
5	1 925	13
6	2 210	11

När antalet personer i hushållet är större än sex höjs inkomstgränsen med 270 euro och betalningsprocenttalet sänks med en procentenhet för varje därpå följande person.

Avvikande från dessa bestämmelser är kommunen ändå skyldig att betala serviceproducenten högst det pris som klienten och serviceproducenten kommit överens om (29 b § 5 mom. i socialvårdslagen). Denna bestämmelse har betydelse i en situation då servicesedelns värde är högre än det pris som serviceproducenten tar för servicen.

I lagen har minimivärden fastställts för servicesedeln. Minimivärdet är inte indexbundet. Kommunerna kan höja servicesedelns värde vid behov, t.ex. då service ges nattetid eller under veckoslut.

När värdet på servicesedeln fastställs beaktas samma inkomster som när klientavgiften för fortgående och regelbunden hemservice fastställs. Inkomster som beaktas är beskattningsbara förvärvs- och kapitalinkomster, skattefria inkomster med vissa undantag som nämns i 29 e § i socialvårdslagen samt pensioner och med dessa jämförbara fortlöpande förmåner. I fråga om inkomst av skog beaktas den nettointäkt av skog som har fastställts för förmögenhetsbeskattningen och från vilken dras av skogsbrukets räntor och tio procent av värdet på nettointäkten. Till exempel bostadsbidrag och fronttillägg beaktas inte när servicesedelns värde fastställs.

Exempel på hur värdet på en servicesedel räknas ut finns i bilaga 1.

3.4.2 Stödtjänster och tillfällig hemservice

Kommunen bestämmer värdet på en servicesedel som ges för stödtjänster och tillfällig hemservice. Servicesedeln kan vara jämnstor eller inkomstrelaterad. Värdet måste ändå vara skäligt ur klientens synvinkel.

3.5 Mervärdesbeskattningen av tjänster som ordnas med hjälp av servicesedeln

Enligt 37 § i mervärdesskattelagen (1501/1993) betalas mervärdesskatt inte på försäljning av tjänster och varor i form av socialvård. Enligt 38 § i mervärdesskattelagen är skattefri socialvård verksamhet som bedrivs av staten eller kommunen samt verksamhet som bedrivs av någon annan producent av socialvårdstjänster under övervakning av socialmyndigheterna.

Enligt skattestyrelsens meddelande 6/1999 17.5.1999 (Mervärdesbeskattningen av socialvårdstjänster (sammandrag), www.vero.fi) är en förutsättning för att privat verksamhet skall vara skattefri att verksamheten övervakas av en kommunal eller statlig myndighet. Skattestyrelsen utgår från att socialvårdsmyndigheternas tillsynsplikt uppfylls när en privat producent av varor och tjänster införts i det register som avses i lagen om tillsyn över privat socialservice (603/1996). En förutsättning för skattefrihet är dessutom att kommunen har fattat något slags beslut där det konstateras att klienten är berättigad till socialvård (t.ex. ett beslut om beviljande av servicesedel).

Som serviceproducenter kan kommunen godkänna också andra än producenter som hör till det register som avses i lagen om tillsyn över privat socialservice. Producenter som inte hör till registret är i praktiken producenter av olika stödtjänster. Den service som säljs av producenter som inte hör till registret är som regel mervärdesskattepliktig. Då fakturerar serviceproducenten kommunen med en skattebelagd faktura.

Om det bland de serviceproducenter som godkänts av kommunen finns producenter som är införda i det register som avses i lagen om tillsyn över privat socialservice, har klienten möjlighet att välja en producent vars tjänster inte är mervärdesskattepliktiga. Om klienten väljer en producent som inte hör till registret, kan den självriskandel som serviceproducenten debiterar klienten inkludera mervärdesskatt som klienten skall betala.

En serviceproducent som har införts i registret kan ha såväl skattefri som skattepliktig försäljning. För de tjänster serviceproducenten sålt skattefritt kan den inte i mervärdesbeskattningen dra av sådana mervärdesskatter som hänför sig till produktionen av tjänsterna.

I enlighet med 130 § i mervärdesskattelagen har kommunen rätt till återbäring av den skatt som ingår i servicesedelns värde. Kommunen har också i enlighet med 130 a § i mervärdesskattelagen rätt att i återbäring av staten få den kalkylerade skatten för skattefria hälso- och sjukvårdstjänster och socialvårdstjänster som köpts från den privata sektorn. Återbäringen grundar sig på att en privat utövare av skattefri verksamhet inte i mervärdesbeskattningen kan dra av den skatt som ingår i anskaffningar för verksamheten och som därför ingår som kostnad i försäljningspriset på servicen (s.k. dold mervärdesskatt). Återbäringen uppgår till 5 procent. Återbäringen beräknas på det inköpspris som kommunen betalar för servicen.

Förutsättningarna för återbäring är att:

- ett avtal har slutits mellan kommunen och producenten om anskaffande av service (kommunens beslut att godkänna producenten som producent av tjänster som ordnas med hjälp av servicesedeln)
- kommunen har fattat beslut om att anskaffa servicen (beslut av en kommunal tjänsteinnehavare om att klienten beviljas en servicesedel)
- servicesedelns värde har betalats direkt till serviceproducenten
- serviceproducenten har sänt kommunen en faktura på de skattefria tjänsterna.

4 KLIENTEN OCH SERVICESEDELN

KLIENTEN

- kontaktar kommunen om sitt servicebehov
- väljer servicesedeln av de servicealternativ som kommunen erbjuder
- beställer service av den serviceproducent han eller hon valt
- bekräftar den service han eller hon fått genom att underteckna en arbetsrapport
- betalar servicen med servicesedeln och egna pengar
- kan byta serviceproducent och vid behov framställa anmärkning eller anföra klagan om han eller hon anser sig ha fått dålig service

4.1 Ställningen för den som använder servicesedel

Den som behöver hemservice kan ansöka om servicen hos hemkommunens socialförvaltning. Den sökande kan vara den som behöver servicen eller hans eller hennes företrädare, t.ex. en nära anhörig eller intressebevakare. Kommunen beslutar om den skall erbjuda den sökande en servicesedel eller om den service klienten är i behov av skall ordnas på något annat sätt.

Användning av servicesedel ökar alternativen för klienten och stöder därmed klientens ställning och rättigheter i enlighet med lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården. Å andra sidan ökar användning av servicesedel klientens ansvar för kvaliteten och priset på servicen.

Enligt 5 § i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården skall socialvårdspersonalen för klienten utreda hans eller hennes rättigheter och skyldigheter samt olika alternativ och deras verkningar, liksom också andra omständigheter som är av betydelse för klientens sak. Utredningen skall ges så att klienten tillräckligt förstår dess innehåll och betydelse.

Lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården betonar att när socialvård lämnas skall i första hand klientens önskemål och åsikt beaktas och klientens självbestämmanderätt även i övrigt respekteras. Klienten skall ges möjlighet att delta i och påverka planeringen och genomförandet av de tjänster som han eller hon behöver. Klientens sak skall behandlas och avgöras med hänsyn till i första hand klientens intresse (8 § i klientlagen).

Servicesedeln lämpar sig inte för alla klienter. Om en klient i praktiken inte klarar av att köpa tjänster med en servicesedel på grund av att han eller hon är sjuk, i dåligt skick eller har nedsatt psykisk funktionsförmåga, t.ex. på grund av demens eller någon motsvarande orsak, är det

skäl för kommunen att överlägga med klienten eller hans eller hennes företrädare om tjänster som ordnas på annat sätt.

Om klienten får ett beslut av kommunen om att en servicesedel beviljats, kan han eller hon välja serviceproducent bland de producenter som kommunen har godkänt och ingå ett avtal med producenten (se kaitel 5.3). Klienten kan av producenten köpa den service som nämns på servicesedeln under servicesedelns giltighetstid. Kommunen fastställer servicesedelns giltighetstid. Servicesedlar kan inte sparas och användas under någon tidsperiod utöver det vårdbehov som kommunen bedömt. Klienten bekräftar genomförandet av servicen genom att underteckna den rapport som producenten skall sammanställa över tjänsterna och betalar självrisikandelen för servicen enligt faktura. Klienten kan, om han eller hon så önskar, byta serviceproducent inom gränserna för de avtalade uppsägningstiderna.

Klienten kan vägra ta emot en servicesedel som erbjuds, och kommunen skall då hänvisa honom eller henne till service som ordnas på annat sätt. Oundgänglig omsorg skall alltid ordnas t.ex. med hjälp av kommunens hemservice eller någon annan service. Klientens ställning och valmöjligheter skyddas av att kommunen inte helt och hållet kan externalisera sin hemservice så att den ordnas enbart med hjälp av servicesedeln (4 § i lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården).

Lagstiftningen om servicesedeln ger inte klienten nya rättigheter till service. Om kommunen har bedömt att klienten behöver icke-brådskande service skall kommunen ordna servicen inom ramen för sina resurser. Klienten kan också säga upp sitt avtal med en serviceproducent och meddela kommunen detta. Då skall kommunen hänvisa klienten till en annan serviceproducent eller till service som ordnas på annat sätt.

4.2 Servicesedeln och beskattningen

Servicesedeln är en skattefri förmån för mottagaren. Villkoret för skattefrihet är att servicesedeln

- beviljas för klart definierade tjänster
- är personlig och inte kan överföras på en annan person
- inte är en penningssumma som betalas direkt till klienten och om vars användning klienten själv bestämmer.

Hem- och stödtjänster som anskaffats med en servicesedel är inte mervärdesskattepliktiga om serviceproducenten har införts i det register som i enlighet med lagen om tillsyn över privat socialservice förs över privata producenter av socialservice. I annat fall kan den självriskandel som serviceproducenten debiterar klienten inkludera mervärdesskatt som klienten skall betala.

Enligt inkomstskattelagen (1065/2003) kan en klient inte beviljas hushållsavdrag för kostnader som orsakas av servicesedelns självriskandel. Däremot kan klienten beviljas hushållsavdrag för tjänster som han eller hon utöver den service som beviljats med en servicesedel köper av en privat serviceproducent på egen bekostnad, eftersom det då rör sig om en helt separat arbetsprestation.

4.3 Besvärsrätt och sökande av ändring

Klienten kan söka ändring i ett beslut som gäller beviljande av servicesedel (45 § och 46 § i socialvårdslagen). Den tjänsteinnehavare som fattar beslut om beviljande av servicesedlar skall till sitt beslut foga information om hur och var beslutet kan överklagas.

Om klienten är missnöjd med anledning av hur han eller hon bemötts, kan klienten i enlighet med 23 § i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården framställa en anmärkning till den som ansvarar för en verksamhetsenhet inom socialvården eller en ledande tjänsteinnehavare inom socialvården. Klienten kan också anföra klagan angående bemötandet hos de myndigheter som övervakar socialvården, t.ex. socialnämnden eller länsstyrelsen.

4.4 Konsumentskyddet

Kommunens ansvar för ordnandet av lagstadgade tjänster gäller också den hemservice som ordnas med hjälp av servicesedeln. Eftersom kommunen inte producerar tjänster i syfte att få ekonomisk nytta kan kommunen inte betraktas som en sådan näringsidkare som avses i konsumentskyddslagen (5 § i konsumentskyddslagen). Rättsmedlen enligt konsumentskyddslagen gäller inte tjänster som anskaffats med en servicesedel. Om klienten däremot utöver de tjänster han eller hon anskaffat med servicesedeln själv köper tjänster av en privat serviceproducent tillämpas konsumentskyddslagen på den service klienten själv köpt.

5 SERVICEPRODUCENTEN OCH SERVICESEDELN

SERVICEPRODUCENTEN

- kontrollerar servicesedelns giltighet och bruksändamål
- producerar den service som definieras i beslutet om servicesedeln
- fakturerar kommunen enligt servicesedelns värde
- fakturerar klienten för den andel som överstiger servicesedelns värde

5.1 Lagstiftningens krav på serviceproducenten

Kommunen godkänner de producenter av socialvårdstjänster vars tjänster får köpas med kommunens servicesedel. En serviceproducent som uppfyller kriterierna för godkännande kan i kommunen verka som producent av tjänster som ordnas med hjälp av servicesedeln. Om kommunen väljer serviceproducenter genom konkurrensutsättning kan den som kriterier för godkännande använda så kallade absoluta kompetensvillkor som skall framgå av anbudsförfrågan och som anbudsgivarna måste uppfylla. De kriterier för godkännande som lagstiftningen ställer är:

att serviceproducenten

- uppfyller kraven i de lagar och förordningar som gäller tillsynen över privat social- och hälsovårdsservice (gäller de privata producenter av social- och hälsovårdstjänster som omfattas av bestämmelserna i ovan nämnda lagar)
- i enlighet med lagen om tillsyn över privat socialservice har gjort en anmälan till hemkommunen om produktionen av privat service (gäller de producenter av socialservice som omfattas av lagen om tillsyn över privat socialservice)
- är införd i förskottsuppbörsregistret (29 a § i socialvårdslagen)
- förbinder sig till god kvalitet och pålitlighet (4 § i lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården)
- förbinder sig att uppfylla skyldigheten att iaktta sekretess (3 kap. i klientlagen)
- uppvisar nödvändiga utdrag ur straffregistret för kontroll av brottslig bakgrund vid arbete med barn (Lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn 504/2002)

Grunder för uteslutande av en serviceproducent är enligt 35 § i upphandlingsförordningen (380/1998) följande:

att serviceproducenten

- har gjort konkurs eller en ansökan om konkurs är anhängig
- har beslutats försättas i likvidation
- genom ett lagakraftvunnet beslut har dömts för en lagstridig handling i anslutning till sin yrkesutövning
- i sin yrkesutövning har gjort sig skyldig till en allvarlig förseelse
- har försummat att betala skatter eller socialavgifter (avtal med skattemyndigheterna undantagna)
- deltar i ett företagssaneringsprogram eller ett skuldarrangemang har fastställts eller en ansökan om detta är anhängig
- har lämnat väsentligt oriktiga uppgifter om företaget

Tillsynen över privat socialservice regleras genom lag (603/1996) och förordning (1208/1996). Lagen gäller sådan socialservice som ges i form av privat affärs- och yrkesverksamhet. Enligt 6 § i lagen skall en privat serviceproducent som bedriver annan verksamhet än verksamhet dygnet runt, innan verksamheten inleds, ändras väsentligt eller upphör, göra en skriftlig anmälan till den kommun där servicen tillhandahålls. Av anmälan skall framgå serviceproducentens verksamhetsområde och verksamhetens omfattning. Kommunen skall meddela länsstyrelsen uppgifterna om den privata serviceproducenten för registerföringen. Producenter av socialservice som tillhandahålls dygnet runt skall hos länsstyrelsen ansöka om tillstånd att tillhandahålla servicen.

Den personal som är anställd hos en privat producent av socialservice skall uppfylla samma behörighetsvillkor som förutsätts av kommunens eller samkommunens personal i motsvarande uppgifter. I behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården förutsätts inte särskild utbildning inom det sociala området för stödtjänster såsom städservice. Därmed förutsätts utbildning inom det sociala området inte heller nödvändigtvis av en serviceproducent som kommunen har godkänt, när det rör sig om anskaffande av stödtjänster.

En serviceproducent som utöver hemservice erbjuder hälso- och sjukvårdstjänster skall ha ett tillstånd enligt lagen om privat hälso- och sjukvård (152/1990) eller så måste det vara fråga om en sådan självständig yrkesutövare som avses i ovan nämnda lag. Serviceanvändarens ställning skyddas också av lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992).

Lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) berättigar en myndighet att lämna ut en sekretessbelagd uppgift för något uppdrag som myndigheten gett eller någon uppgift som i övrigt handhas för myndighetens räkning, om detta är nödvändigt för att uppdraget eller uppgiften skall kunna skötas (26 §). En serviceproducent får använda klientuppgifter endast för att utföra ett givet uppdrag. En privat serviceproducent får inte överlåta uppgifter till tredje part utan kommunens tillstånd, vilket kommunen inte kan ge utan lagstiftning som berättigar till detta eller klientens samtycke.

Lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården tillämpas förutom på myndigheter också på producenter av privat socialservice, t.ex. serviceproducenter som producerar tjänster med hjälp av servicesedeln (klientlagen 2 §). I klientlagen för socialvården föreskrivs att socialvårdshandlingar som innehåller uppgifter om en enskild person skall hemlighållas. Anvisningar om sekretessen finns i en handbok utgiven av social- och hälsovårdsministeriet (Klientens ställning och rättigheter inom socialvården (2003:3).

I lagen om penningautomatunderstöd (1056/2001) ingår bestämmelser som följer konkurrens-lagstiftningen. Olika allmännyttiga samfund och stiftelser kan verka som producenter av service som ordnas med hjälp av servicesedeln. En serviceproducent kan ändå inte använda understöd från Penningautomatföreningen, stöd från kommunen eller annat offentligt stöd för sådan verksamhet där serviceproducenten producerar tjänster med hjälp av servicesedeln. Serviceproducenten kan samtidigt få bidrag från t.ex. Penningautomatföreningen för annan verksamhet. Att få sysselsättningsstöd är inte ett hinder för att verka som producent av tjänster som ordnas med hjälp av servicesedeln.

En serviceproducent kan ha såväl skattefri som skattepliktig försäljning. Serviceproducenten kan inte i mervärdesbeskattningen för de tjänster producenten säljer skattefritt dra av mervärdesskatt som hänför sig till produktionen av dessa tjänster.

5.2 Andra kriterier för godkännande av serviceproducenter

Vid användning av servicesedel har serviceproducenten ansvaret för olycksfall som inträffar medan servicen tillhandahålls. Därför rekommenderas att kommunen förutsätter att serviceproducenten tecknar en ansvarsförsäkring.

Kriterier för godkännande av serviceproducenter kan också vara att serviceproducenten har ett gott rykte, har skött sitt arbete klanderfritt och erbjuder tjänster av god kvalitet. Att använda dessa kriterier för godkännande av serviceproducenter förutsätter ändå ett noggrant övervägande och en noggrann bedömning från kommunens sida. Kommunen kan överväga att använda gott rykte och andra motsvarande kriterier för godkännande under förutsättning att den kan definiera kriterierna på ett sådant sätt att tolkningen av kriteriernas innehåll inte medför problem. Vid bedömningen av tjänsternas kvalitet och serviceproducenternas goda rykte kan kommunen stödja sig på opartiska bedömningar om serviceproducenterna och de utvärderingssystem för privata producenter och de kvalitetskriterier som är i bruk.

Exempel på förfaranden och kriterier för godkännande av serviceproducenter finns t.ex. på Internetsidorna www.kommunerna.net.

5.3 Fakturering till kommunen

Serviceproducenten fakturerar kommunen enligt beslutet om servicesedel. Att klienten får service säkras med relevanta verifikat som serviceproducenten skickar till kommunen. Att servicen tillhandahållits bekräftas med klients underskrift. När kommunen faktureras skall serviceproducenten se till att det av fakturan framgår

- fakturadatum
- klients personuppgifter
- en specifikation över de tjänster serviceproducenten fakturerar för (kan ges i bilageform)
- tidpunkten för tillhandahållandet av tjänsterna och den tid som använts för tjänsterna
- fakturamottagaren, officiellt namn och adress
- servicegivaren, officiellt namn och adress i företagsregistret
- servicegivarens FO-nummer

- grunderna för eventuell mervärdesskattefrihet
- fakturans slutsumma och förfallodag

När mervärdesskatt ingår i fakturan skall av fakturan också framgå

- skattegrunden för varje skattesats eller skattefrihet, enhetspriset exklusive skatt samt eventuell prisnedsättning eller rabatt, om dessa inte är inkluderade i enhetspriset
- skattesats
- det skattebelopp som skall betalas angivet i euro

5.4 Fakturering till en privat klient

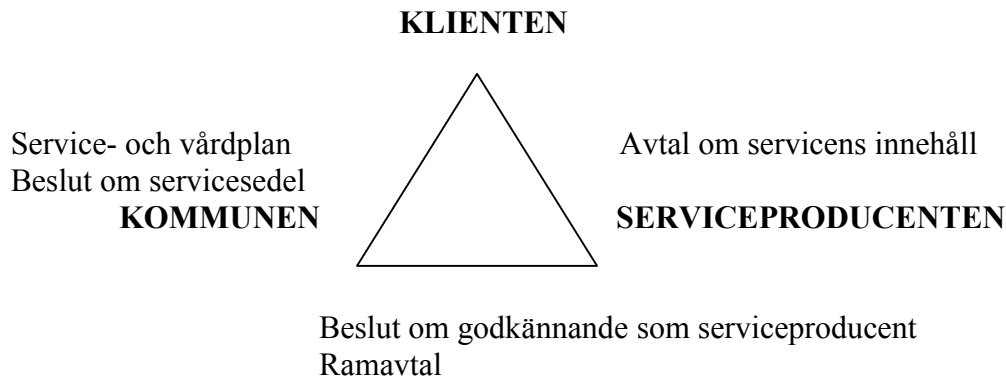
Klienten betalar en självriskandel för de tjänster han eller hon har köpt med en servicesedel. Självriskandelen utgörs av skillnaden mellan serviceproducentens bruttopris och servicesedelns värde. Serviceproducenten kan prissätta sina tjänster inom ramen för de villkor som kommunen ställt på verksamheten. Inom hemservicen kan den självriskandel som klienten skall betala variera hos olika serviceproducenter.

Serviceproducenten får en servicesedel av klienten, av vilken framgår hur mycket kommunen förbinder sig att betala för den service som tillhandahålls klienten. Serviceproducenten fakturerar klienten direkt hans eller hennes självriskandel.

När klienten faktureras skall serviceproducenten använda sig av samma goda faktureringsförfarande som när kommunen faktureras.

6 AVTAL SOM HÄNFÖR SIG TILL ANVÄNDNINGEN AV SERVICESEDEL

Ordnandet av tjänster med hjälp av servicesedeln grundar sig på beslut av kommunen samt på avtal mellan klienten, kommunen och serviceproducenten.

Kommunen ger klienten ett servicesedelbeslut jämte anvisningar för sökande av ändring (se kapitel 4.3). En service- och vårdplan görs också upp för klienten, om inte klientens servicebehov eller vårdbehov är av tillfällig natur eller om det inte av andra orsaker är uppenbart onödigt att göra upp en plan.

Klienten och serviceproducenten avtalar om servicens innehåll och omfattning utifrån det beslut som fattats av en kommunal tjänsteinnehavare. Avtalet kan vara muntligt, men ett skriftligt avtal är alltid att rekommendera. Om klienten vill köpa tilläggstjänster utöver den service som kommunen har beviljat, skall serviceproducenten sluta ett separat skriftligt avtal om detta med klienten (6 § i klientlagen).

Kommunen kontrollerar uppgifterna om dem som vill bli serviceproducenter och godkänner serviceproducenter genom ett administrativt beslut. Tjänsternas pris, giltighetstider och innehåll samt uppsägningstider och övriga villkor fastställs i ett ramavtal mellan kommunen och serviceproducenten. Genom ramavtalet förbinder kommunen sig inte att hänvisa klienter att köpa tjänster av serviceproducenten, men när en klient köper tjänster följs villkoren i ramavtalet. Om kommunen har beslutat att godkänna alla serviceproducenter som uppfyller kriterierna för godkännande, men bara en eller några producenter som uppfyller villkoren står till buds, kan kommunen godkänna dessa producenter och senare godkänna flera producenter.

BILAGOR

- Bilaga 1. Exempel på hur minimivärdet på en servicesedel för fortgående och regelbunden hemservice räknas ut
- Bilaga 2. Lag om ändring av 4 § lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (1309/2003)
- Bilaga 3. Lag om ändring av socialvårdslagen (1310/2003)
- Bilaga 4. Lag om ändring av 12 § lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (1311/2003)

Exempel på hur minimivärdet på en servicesedel för fortgående och regelbunden hemservice fastställs

De inkomstgränser och nedsättningar som enligt 29 b § i socialvårdslagen skall användas vid fastställandet av värdet på en servicesedel för fortgående och regelbunden hemservice är följande:

Hushållets storlek, personer	Inkomstgräns euro/mån.	Nedsättning, procent
1	445	35
2	820	22
3	1 285	18
4	1 590	15
5	1 925	13
6	2 210	11

När antalet personer i hushållet är större än sex höjs inkomstgränsen med 270 euro och betalningsprocenttalet sänks med en procentenhet för varje därpå följande person.

Servicesedelns värde skall uppgå till minst 20 euro per timme, om hushållets inkomster inte överskrider de föreskrivna inkomstgränserna.

Exempel 1. Ett enpersonshushåll, vars inkomster är 900 euro i månaden

Om personens bruttoinkomster är 900 euro i månaden är servicesedelns minimivärde 20 euro - $(900 \text{ euro} - 445 \text{ euro}) \times 35 \% : 60 = 17,35 \text{ euro/timme}$.

Om klienten köper service av en producent som debiterar 20 euro/timme för sina tjänster blir den självriskandel klienten skall betala till producenten $20 \text{ euro} - 17,35 \text{ euro} = 2,65 \text{ euro/timme}$.

Om klienten köper service av en producent som debiterar 24 euro/timme för sina tjänster blir klientens självriskandel $24 \text{ euro} - 17,35 \text{ euro} = 6,65 \text{ euro/timme}$.

Om klienten köper service av en producent som debiterar 17 euro/timme för sina tjänster återstår ingen självriskandel för klienten att betala. Kommunen är skyldig att betala serviceproducenten högst det pris som klienten och serviceproducenten kommit överens om. Serviceproducenten fakturerar kommunen 17 euro per timme.

Exempel 2. Ett tvåpersoners hushåll, vars inkomster är 1 600 euro i månaden

Om hushållets bruttoinkomster är 1 600 euro i månaden är servicesedelns minimivärde 20 euro - $(1\,600 \text{ euro} - 820 \text{ euro}) \times 22\% : 60 = 17,14 \text{ euro/timme}$.

Om klienten köper service av en producent som debiterar 20 euro/timme för sina tjänster blir den självriskandel klienten skall betala till producenten $20 \text{ euro} - 17,14 \text{ euro} = 2,86 \text{ euro/timme}$.

Om klienten köper service av en producent som debiterar 24 euro/timme för sina tjänster blir klientens självriskandel $24 \text{ euro} - 17,14 \text{ euro} = 6,86 \text{ euro/timme}$.

Om klienten köper service av en producent som debiterar 17 euro/timme för sina tjänster återstår ingen självriskandel för klienten att betala. Kommunen är skyldig att betala serviceproducenten högst det pris som klienten och serviceproducenten har kommit överens om. Serviceproducenten fakturerar kommunen 17 euro per timme.

Exempel 3. Ett trepersoners hushåll, vars inkomster är 2 500 euro i månaden

Om hushållets bruttoinkomster är 2 500 euro i månaden är servicesedelns minimivärde 20 euro - $(2\,500 \text{ euro} - 1\,285 \text{ euro}) \times 18\% : 60 = 16,35 \text{ euro/timme}$.

Om klienten köper service av en serviceproducent som debiterar 20 euro/timme för sina tjänster blir den självriskandel klienten skall betala till producenten $20 \text{ euro} - 16,35 \text{ euro} = 3,65 \text{ euro/timme}$.

Om klienten köper service av en serviceproducent som debiterar 24 euro/timme för sina tjänster blir klientens självriskandel $24 \text{ euro} - 16,35 \text{ euro} = 7,65 \text{ euro/timme}$.

Om klienten köper service av en serviceproducent som debiterar 17 euro/timme för sina tjänster blir klientens självriskandel $17 \text{ euro/timme} - 16,35 \text{ euro} = 0,65 \text{ euro/timme}$.

1309/2003

Lag

om ändring av 4 § lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården

Given i Helsingfors den 30 december 2003

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 3 augusti 1992 om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/1992) 4 § som följer:

4 §

Ordnande av verksamheten

En kommun kan ordna de uppgifter som hör till social- och hälsovården

- 1) genom att sköta verksamheten själv,
- 2) genom avtal tillsammans med en annan kommun eller andra kommuner,
- 3) genom att vara medlem i en samkommun som sköter verksamheten,
- 4) genom att anskaffa service från staten, en annan kommun, en samkommun eller någon annan offentlig eller privat serviceproducent, eller
- 5) genom att serviceanvändaren ges en servicesedel, med vilken kommunen förbinder sig att, upp till det värde som fastställts för sedeln enligt kommunens beslut, betala de tjänster som serviceanvändaren köper av en privat serviceproducent som kommunen godkännt.

Vad som i 1 mom. 4 punkten bestäms om kommun tillämpas även på en samkommun som sköter den verksamhet som avses i denna lag.

Vid anskaffning av service från en privat serviceproducent som avses i 1 mom. 4 och 5 punkten skall kommunen eller samkommunen försäkra sig om att servicen motsvarar den nivå som krävs av motsvarande kommunala verksamhet.

Kommuner och samkommuner är skyldiga att till en privat serviceproducent som avses i 1 mom. 4 punkten betala ersättning för social- och hälsovårdstjänster endast för de personer som kommunen eller samkommunen bestämmer och till en serviceproducent som avses i momentets 5 punkt högst till värdet på servicesedeln.

Om maximibeloppet för den klientavgift som tas ut för service har bestämts så att det är lägre än kostnaderna för att producera servicen, får servicen inte ordnas enbart på det

sätt som nämns i 1 mom. 5 punkten genom
att serviceanvändaren ges en servicesedel.

_____ Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

Helsingfors den 30 december 2003

Republikens President

TARJA HALONEN

Omsorgsminister *Liisa Hyssälä*

1310/2003

Lag**om ändring av socialvårdslagen**

Given i Helsingfors den 30 december 2003

I enlighet med riksdagens beslut
 fogas till socialvårdslagen av den 17 september 1982 (710/1982) ett nytt 3 a kap. som följer:

3 a kap.**Servicesedel****29 a §**

Kommunen godkänner de producenter av socialvårdsservice vars tjänster får köpas med kommunens servicesedel på det sätt som avses i 4 § 1 mom. 5 punkten lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården.

Kommunen kan godkänna endast en sådan privat serviceproducent som är införd i förskottsuppbörsregistret.

En klient kan vägra ta emot en servicesedel och det ankommer då på kommunen att hänvisa klienten till tjänster som ordnas på annat sätt.

29 b §

Kommunen kan i syfte att anskaffa fortgående och regelbunden hemservice ge en servicesedel vars värde skall uppgå till minst 20 euro per timme, om hushållets inkomster inte överstiger den inkomstgräns som fastställs i 2 mom. För inkomst som överstiger inkomstgränsen nedsätts servicesedelns fulla belopp med en procentandel som fastställs enligt hushållets storlek av den del av inkomsten som överstiger inkomstgränsen dividerad med 60. Servicesedelns lägsta värde är dock minst 5 euro per timme. Värdet på en servicesedel som ges för anskaffande av tillfällig hemservice skall vara skäligt.

Hushållets storlek, personer	Inkomstgränser, euro/mån.	Nedsättning, procent
1	445	35
2	820	22
3	1 285	18
4	1 590	15
5	1 925	13
6	2 210	11

När antalet personer i hushållet är större än sex höjs inkomstgränsen med 270 euro och betalningsprocentalet sänks med en procentenhet för varje därpå följande person.

Värdet på en servicesedel som ges för anskaffande av annan hemservice än sådan som ges i hemmet och som innefattar vård och omsorg som tillhandahålls av en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården skall vara skäligt.

Utan hinder av vad som i denna paragraf bestäms om servicesedelns värde är kommunen skyldig att till serviceproducenten betala högst det pris som klienten och serviceproducenten kommit överens om.

29 c §

Som de månadsinkomster som avses i 29 b § beaktas klientens samt en med honom eller henne i gemensamt hushåll i äktenskap eller i äktenskapsliknande förhållanden levande persons skattepliktiga förvärvs- och kapitalinkomster samt skattefria inkomster. Om de månatliga inkomsterna varierar, beak-

tas som månadsinkomst den genomsnittliga månadsinkomsten under det föregående året.

Med avvikelse från 1 mom. kan såsom skattepliktiga inkomster beaktas motsvarande skattepliktiga inkomster som har fastställts vid den senast verkställda beskattningen, höjda med de procenttal som skattestyrelsen årligen fastställer i sina beslut om beräkningsgrunderna för förskottsuppbörden.

29 d §

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 29 c § beaktas som inkomst av skog den nettointäkt av skog som har fastställts för förmögenhetsbeskattningen och från vilken dras av skogsbrukets räntor och tio procent av värdet på nettointäkten.

Den inkomst av skog som har fastställts i 1 mom. nedsätts på serviceanvändarens yrkan, om nettopenningvärdet av den lägenhetsbestämda årliga avverkningsmöjligheten enligt skogsvårdsföreningens eller skogsnämndens utlåtande är minst tio procent lägre än den i 1 mom. avsedda inkomsten av skog. Nedsättningen motsvarar skillnaden mellan inkomsten av skog enligt 1 mom. och nettopenningvärdet av den möjliga avverkningen.

29 e §

Såsom inkomster enligt 29 c § skall inte beaktas barnbidrag, vårdbidrag för barn, barnförhöjning enligt folkpensionslagen (347/1956), bostadsbidrag, handikappbidrag, sjukvårds- och undersökningskostnader som

betalas på basis av olycksfallsförsäkring, militärunderstöd, fronttillägg, studiepenning, vuxenstudiepenning, studiestödets bostadstillägg, sysselsättningspenning och reseersättning som betalas som utkomststöd, ersättning för uppehälle enligt lagen om rehabiliteringspenning (611/1991), ersättning för uppehälle enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002), stipendier som betalas med anledning av studier och inte heller andra motsvarande understöd, eller ersättningar för kostnaderna för familjevård eller stöd för hemvård av barn.

29 f §

Såsom avdrag från inkomsterna enligt 29 c § skall beaktas betalda underhållsbidrag och andra motsvarande kostnader som orsakas av de faktiska familjeförhållandena samt förmåner som skall betalas i pengar och som i samband med överlåtelse av en fastighet har förbehållits för viss tid eller på livstid (synting).

29 g §

Kommunen beslutar när det är motiverat att utanför kommunen tillhandahålla service som anskaffas med servicesedel för en invånare i kommunen eller i situationer som nämns i 15 § 1 mom. för en person som vistas i kommunen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

Helsingfors den 30 december 2003

Republikens President

TARJA HALONEN

Omsorgsminister *Liisa Hyssälä*

1311/2003

Lag

om ändring av 12 § lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården

Given i Helsingfors den 30 december 2003

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 3 augusti 1992 om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/1992) 12 § som följer:

12 §

Köpta tjänster och servicesedel

Om en kommun eller samkommun ordnar service som köpta tjänster så som avses i 4 § 1 mom. 4 punkten lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/1992), skall den som använder servicen betala samma avgifter och ersättningar som när motsvarande service ordnas av kommunen eller samkommunen.

Om tjänster ordnas med hjälp av servicesedel enligt 4 § 1 mom. 5 punkten i den lag

som nämns i 1 mom., får klientavgift inte tas ut hos den som använder tjänsten. Den självriskandel som serviceanvändaren skall betala får inte överstiga den klientavgift som kommunen eller samkommunen kunde ta ut för sina egna tjänster, om inte något annat bestäms särskilt om fastställandet av servicesedels värde.

När självriskandelens storlek bestäms beaktas också det som i denna lag föreskrivs om efterskänkande eller nedsättning av avgift.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

Helsingfors den 30 december 2003

Republikens President

TARJA HALONEN

Omsorgsminister *Liisa Hyssälä*

- 2005: 1 Palveluseteli. Käyttöopas kotipalveluun.
ISBN 952-00-1622-8
ISBN 952-00-1623-6 (PDF)
- 2 Servicesedeln. Användarinstruktioner för hemservice.
ISBN 952-00-1624-4
ISBN 952-00-1625-2 (PDF)
- 3 Merimiehen lääkärintarkastusohjeet.
ISBN 952-00-1638-4
ISBN 952-00-1639-2 (PDF)
- 4 Anvisningar för läkarundersökning av sjöman.
ISBN 952-00-1640-6
ISBN 952-00-1641-4 (PDF)
- 5 Yhtenäiset kiirettömän hoidon perusteet.
ISBN 952-00-1654-6
ISBN 952-00-1655-4 (PDF)
- 6 Enhetliga grunder för icke-brådskande vård.
ISBN 952-00-1656-2
ISBN 952-00-1657-0 (PDF)
- 7 Kenelle lyönnit kuuluvat? Kuntaopas pari- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisytyöhön. Vem angår våldet? Kommunens handbok om förebyggande av våld i par- och närrelationer. Toim. Helena Ewalds.
ISBN 952-00-1658-9
ISBN 952-00-1659-7 (PDF)
- 8 Kiireellinen sosiaalipalvelu. Sosiaalipäivystyksen järjestäminen.
ISBN 952-00-1668-6
ISBN 952-00-1669-4 (PDF)
- 9 Brådskande socialtjänster. Organisering av socialjour.
ISBN 952-00-1670-8
ISBN 952-00-1671-6 (PDF)
- 10 HTP-arvot 2005.
ISBN 952-00-1672-4
ISBN 952-00-1673-2 (PDF)
- 11 HTP-värden 2005.
ISBN 952-00-1674-0
ISBN 952-00-1675-9 (PDF)